

Kennisprogramma complementaire zorg van ZONMW

Advies door Paul van Beuzekom d.d. 13 mei 2014

- De WHO heeft nationale overheden opgeroepen om beleid te ontwikkelen op het terrein van integratie van complementaire zorg in de reguliere zorg vanwege de potentiële gezondheidsvoordelen. Traditionele gezondheidszorg is al vele eeuwen oud, en de pas zo'n 100 jaar oude wetenschappelijke geneeskunst verdient ten opzichte daarvan de positie van aanvullend alternatief.
- ZonMW, een instelling die gezondheidsonderzoek en zorginnovatie stimuleert, en het ministerie van VWS en NWO als hoofdopdrachtgevers heeft, neemt deze oproep over in haar "Signalement". Ze vertaalt de oproep van de WHO naar de huidige Nederlandse visie van de reguliere geneeskunde: evidence-based kennis verzamelen, de overheid en de zorgverzekeringen moeten verantwoordelijkheid nemen over de kwaliteit van complementaire zorg (want patiënten kunnen niet zelf bepalen of ze ermee geholpen zijn, lijkt de veronderstelling), en besparing. De WHO heeft die beperking niet bedoeld. Zorgelijk. Mogelijk is het zo gepresenteerd om de reguliere zorg niet al te hard tegen de haren te strijken en om steun van de overheid te verwerven. En bijzonder, dat is gelukt, terwijl de overheid juist per 1-1-2014 alle complementaire zorg uit het basispakket heeft geschrapt en per 1-1-2013 met btw heeft belast.
- ZonMW heeft een stuurgroep ingesteld om leiding te geven aan het landelijk onderzoek waarbij alle stakeholders betrokken moeten gaan worden.

Advies aan het bestuur van de NAP: de NAP meldt zich bij die stuurgroep aan en gaat mee doen. En bijsturen in de richting van de vraag "werkt het of niet". Dus van evidence-based met RCT-onderzoeken naar practice-based evidence. Dat kan de ECP-er een stevigere positie geven. En mogelijk kan het team van QIT-online daar ook een bijdrage aan geven. Laten we nú onze kans pakken. Hier ligt een unieke kans. Dit zou de bijzonder rare historische ontwikkeling waarbij in Nederland er een kunstmatige scheiding is gegroeid tussen traditionele zorg en wetenschappelijke zorg, weer kunnen bijsturen. Contact ZonMW: <http://www.zonmw.nl/nl/contact/> Ze zijn al volop bezig, dus als we hier wat mee willen is doorpakken gewenst.

Toelichting

Signalement Ontwikkeling en implementatie van evidence-based complementaire zorg

Dit is een publicatie van ZonMW van maart 2014. Zie <http://bit.ly/1k2v5xd>

Geschreven voor een commissie bestaande uit Martine Busch (Directeur Van Praag Instituut, <http://www.vanpraaginstituut.nl>), Gonny ten Haaft (Freelance zorgjournalist, werkt bij ZonMW), Hans Jeekel (Rotterdamse emeritus hoogleraar chirurgie) en Hans Kerckamp (Atrium MC Parkstad en lid van het bestuur van de Vereniging Samenwerkende Topklinische opleidings Ziekenhuizen (STZ)).

De WHO heeft in WHO Traditional Medicine Strategy 2014-2023 (<http://bit.ly/1cEyxew>) nationale overheden opgeroepen om beleid te ontwikkelen op het terrein van integratie van complementaire zorg in de reguliere zorg vanwege de potentiële gezondheidsvoordelen. Er komen meer studies waaruit blijkt dat sommige vormen van complementaire zorg zinvol kunnen zijn. ZonMW signaleert verschillende ontwikkelingen die deze aanbeveling om kennisachterstanden op dit terrein in te halen en door kritische evaluatie kaf en koren van elkaar te scheiden ondersteunen. Zo wordt gezondheid meer integraal benaderd dan voorheen, neemt de vraag naar complementaire zorg toe, en zijn er in binnen- en buitenland steeds meer complementaire zorginitiatieven. In landen zoals Amerika, Canada en Duitsland is complementaire zorg al meer en langer geïntegreerd in de reguliere zorg. Het gecombineerde aanbod van complementaire en reguliere zorg past in een meer integrale benadering van ziekte en gezondheid. Die integratie wordt door steeds meer organisaties, professionals en beleidsmakers nagestreefd. Ook de Nederlandse overheid hanteert inmiddels een meer integrale benadering van gezondheid en ziekte. Daarin wordt naast het belang van curatie ook het belang van leefstijl en welbevinden erkend. En, minstens zo belangrijk: er is een groeiend politiek en beleidsmatig besef dat de gezondheidszorg daar een bijdrage aan kan leveren. Illustratief

in dat verband is de conferentie die het Europees Parlement op 9 oktober 2012 in eigen huis organiseerde over de waarde van complementaire zorg voor het verbeteren van Europese volksgezondheid en zorg.

ZonMw vijf thema's geformuleerd als vertrekpunt voor een kennisprogramma over complementaire zorg: kennisinfrastructuur, monitoring en registratie, methodologieontwikkeling, interventieonderzoek en gezondheidszorgonderzoek.

ZonMw is van oordeel dat een kennisprogramma over complementaire zorg alleen kans van slagen heeft als alle stakeholders erbij worden betrokken. Denk daarbij aan onderzoekers, kennisinstellingen, professionals, zorginstellingen, patiëntenorganisaties, zorgverzekeraars, bedrijven en beleidsmakers.

Zorgprofessionals en patiënten ondersteunen het initiatief. Zie <http://bit.ly/1kJwqYf> Een stuurgroep onder voorzitterschap van Ruud Hopstaken buigt zich de komende anderhalf jaar over de voorwaarden die nodig zijn voor een verantwoorde inbedding van de complementaire zorg in Nederland. "We willen binnen de complementaire zorg het kaf van het koren scheiden, zodat we de werkelijke bijdrage aan het verbeteren van de gezondheid kunnen bepalen." De Patiëntenfederatie NPCF ondersteunt het initiatief voor een kennisprogramma gericht op de complementaire zorg. Doel: inzicht krijgen in wat er in Nederlandse zorginstellingen wordt aangeboden en met welke effectiviteit. Daarnaast moet deugdelijk onderzoek worden opgezet naar de positie en waarde van complementaire zorg.

Dit ten behoeve van programmatische ontwikkeling en implementatie van evidence-based kennis over complementaire zorg zodat dit een bijdrage kan leveren aan:

- het voorkómen van onnodig zorggebruik
- patiëntgecentreerde zorg
- gepaste zorg
- duurzame inzetbaarheid van (aanstaande) zorgprofessionals
- adequate gezondheidsinformatie voor zorggebruikers, zorgverleners en verzekeraars
- innovatie van onderzoek, praktijk en beleid

Alle stakeholders moeten worden betrokken. Denk aan onderzoekers, kennisinstellingen, professionals, zorginstellingen, patiëntenorganisaties, zorgverzekeraars, bedrijven en beleidsmakers. Gezamenlijk moeten deze partijen de belangrijkste vragen formuleren, prioriteren en adresseren.

De Vereniging tegen de kwakzalverij gaat ernstig tekeer tegen het kennisprogramma; zie <http://bit.ly/QFallc>. Bij "Spijkers met koppen" vond een fel debat plaats tussen de directeur van ZonMW Henk Smit en dhr. Terpstra, huisarts en bestuurslid van de vereniging: <http://bit.ly/1oLUvQB>. Echt leuk om te beluisteren.